

PETRI KARONEN – JUHA-ANTTI
LAMBERG – JARI OJALA

Alemmuus- kompleksia vai ammattiylpeyttä?

Dosentti Petri Karonen, filosofian tohtori Juha-Antti Lamberg ja filosofian tohtori Jari Ojala kommentoivat yrityshistoria-keskustelua.

■ Olemme samaa mieltä lisensiaatti *Jyrki Vesikansan* (HAik 2000:2) käsityksistä suomalaisista *yrityshistorioista*. Niiden joukossa on todellakin korkeatasoisia, kriittisiä ja analyttisiä teoksia. Valitettavasti Vesikansa käsitti kuitenkin täysin väärin kirjoituksemme (HAik 2000:1), jonka tarkoitus oli herättää keskustelua yritysten asemasta historiassa ja historiantutkimuksessa. Emme kritisoineet siinä *yrityshistorioita* (company history) vaan peräänkuulutimme Suomeen uudenlaista, poikkitieteellistä *yrityksen taloushistorian* (business history) tutkimusta, millä tarkoitamme laaja-alaista yritysten ja yritystoiminnan vertailevaa tutkimusta pitkällä aikavälillä.

Yrityksen taloushistorian tutkimuksen lähökohtana voivat olla vaikkapa Vesikansan mainostamat ”asiakkaiden tarpeista lähtevät” yrityshistoriat. Kuten Vesikansakin huomauttaa, tämän päivän liikkeenjohdon koulutus perustuu pitkälti juuri case-tutkimuksille ja niiden pohjalta rakennetuille vertailuille. Ulkomailla tällaisen tutkimuksen tekemisessä käytetään historian ammattilaisia, miksei siis meilläkin? Samalla historiantutkimuksessa voitaisiin soveltaa ja käyttää hyväksi muiden tieteenalojen saavutuksia.

Palataksemme takaisin yrityshistorioihin, on vaikea ymmärtää Vesikansan väitettä, että käytännössä kuka tahansa voi kirjoittaa yrityshistorioita. Eikö historiantutkijan monipuolinen koulutus anna todellakaan mitään lisäarvoa? Missä on historiantutkijan ammattiylpeys?

Edellisen johdosta

■ Ihan mukava, jos *Petri Karonen, Juha-Antti Lamberg* ja *Jari Ojala* tarkoittivat pitkällä tekstillään vain sitä, että yritysten olemassaolo ja mahdollinen merkitys olisi otettava huomioon taloushistoriaa kirjoitettaessa ja tutkittaessa. Hämmästelin jo 1992 alustuksessani Taloushistoriallisessa yhdistyksessä, ettei Suomen taloushistoria -teoksen muhkeassa kakkososassa mainita nimeltä kuin ohimennen pari yritystä ja tuskin ainoatakaan yritysjohtajaa. Kansantuotteet ja muut makrokäsitteet elivät omaa elämäänsä. Yrityksissä kansantuote kuitenkin perimältään syntyy (myös verovaroin pyörivältä osaltaan).

Arvostan tietenkin historian opintojani, joista on ollut, paitsi iloa, myös paljon hyötyä journalistin ammatissani. Ammattiylpeys ei saisi kuitenkaan johtaa ahtaaseen ammattikunta-ajatteluun. Moni proseminaareja käymätön – Max Jakobsonista Raimo Sepälään – on julkaissut historiateoksia, jotka täyttävät korkeat vaatimukset myös lähdekritiikin ja analyttisyyden osalta.

Toisaalta olisi tuoreitakin esimerkkejä – jopa Jyväskylän suunnasta – siitä, miten historian tohtorit sisäistävät työnsä tilaajan näkökannat kriittikötömmämin kuin monet meistä pönttöhattuja omistamattomista, mutta olkoon. Eikö historian ammattilaisten kannattaisi kuitenkin oppia myös ne käytännön asiat, joita töiden tilaajat arvostavat? Siis mm. sen, että työt valmistuvat ajallaan ja että tekstit ovat kohtuullisen sujuvia. Joskus yrityshistorian tieteellisyys näyttää tarkoittavan vain sitä, että journalistien raporttikirjojen anti käännetään tylsälle kansliakielelle.

Jyrki Vesikansa